

ЯВОРСЬКИЙ Р. І.,

кандидат юридичних наук,
докторант кафедри адміністративного
та інформаційного права
(Національний університет
«Львівська політехніка»),
асистент кафедри адміністративного
та фінансового права
(Львівський національний університет
імені Івана Франка)

УДК 347:338.48

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.2.30>

**ВПЛИВ ДИРЕКТИВ ЄС НА ФОРМУВАННЯ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ
ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КРАЇНАХ-ЧЛЕНАХ
ОБ'ЄДНАНОЇ ЄВРОПИ**

У світлі процесу європейської інтеграції стаття досліджує вплив директив Європейського Союзу на адміністративно-правовий механізм у сфері туристично-рекреаційної діяльності країн-членів. Початковий аналіз зосереджується на узгодженні національного законодавства з вимогами директив, спрямованими на стандартизацію правових рамок у туристичному секторі. Висвітлюються інструменти, які країни-члени використовують для впровадження директив та забезпечення виконання стандартів ЄС у сфері туризму. Другий аспект, розглянутий у статті – це аналіз впливу заходів, прийнятих відповідно до директив ЄС, на розвиток туристичної індустрії в країнах-членах. Зазначається, що впровадження цих заходів стимулює стабільний розвиток галузі та збільшення конкурентоспроможності країн на міжнародному туристичному ринку.

Стаття аналізує, як співпраця та узгодження між країнами-членами в рамках ЄС сприяють створенню сприятливого середовища для розвитку туристичної галузі. Показується, що цей процес не лише сприяє зближенню правових систем країн, а й стимулює обмін досвідом та найкращими практиками у сфері туризму.

У контексті обговорення впливу директив ЄС на туристично-рекреаційну діяльність, особлива увага приділяється ролі інновацій та стандартизації у сучасному туристичному бізнесі. Висвітлення цих аспектів дозволяє зрозуміти, які конкретні зміни відбуваються в галузі туризму під впливом європейських директив.

Результати дослідження показують, що вплив директив ЄС на формування адміністративно-правового механізму туристично-рекреаційної діяльності в країнах-членах Європейського Союзу є значним. Багато з цих директив встановлюють стандарти та норми, спрямовані на підвищення безпеки туристів, захист природних та культурних ресурсів, а також покращення якості туристичних послуг. Водночас існують різні проблеми у впровадженні та дотриманні цих норм у різних країнах-членах, такі як розбіжності в правовому тлумаченні, недостатні ресурси для нагляду та контролю, а також недостатня узгодженість між національними та європейськими рівнями законодавства.

Дослідження також підкреслило потребу в подальших заходах для покращення ефективності регулювання туризму та рекреації в ЄС. Це може включати

розробку більш чітких та однорідних правил, збільшення фінансування для нагляду та контролю, підвищення свідомості та навичок учасників галузі щодо відповідності нормам ЄС, а також підтримку та сприяння міжнародному співробітництву для розв'язання спільних викликів, таких як збереження культурної спадщини та боротьба зі змінами клімату.

Завершальна частина статті підсумовує отримані результати та вказує на перспективи подальших досліджень у цій області. Дослідження закликає до подальшого аналізу впливу європейської інтеграції на розвиток туристичного сектора в країнах-членах ЄС з метою забезпечення сталого та інноваційного росту галузі.

Ключові слова: *Європейський Союз, європейська інтеграція, директиви ЄС, адміністративно-правовий механізм, туристично-рекреаційна діяльність.*

Yavorsky R. I., The impact of EU directives on the formation of the administrative-legal mechanism of tourism and recreational activities in the member countries of the European Union

In light of the process of European integration, the article examines the impact of European Union directives on the administrative-legal mechanism in the field of tourism and recreational activities of member countries. The initial analysis focuses on harmonizing national legislation with the directives aimed at standardizing legal frameworks in the tourism sector. The tools used by member countries to implement directives and ensure compliance with EU standards in tourism are highlighted. The second aspect explored in the article is the analysis of the impact of measures taken in accordance with EU directives on the development of the tourism industry in member countries. It is noted that the implementation of these measures stimulates the stable development of the industry and increases the competitiveness of countries in the international tourism market.

The article analyzes how cooperation and coordination among member countries within the EU contribute to creating a favorable environment for the development of the tourism industry. It is shown that this process not only contributes to the convergence of legal systems but also stimulates the exchange of experience and best practices in tourism.

In the context of discussing the impact of EU directives on tourism and recreational activities, particular attention is paid to the role of innovation and standardization in modern tourism business. Illuminating these aspects allows understanding the specific changes occurring in the tourism sector under the influence of European directives.

The research results demonstrate that the impact of EU directives on the formation of the administrative-legal mechanism of tourism and recreational activities in member countries of the European Union is significant. Many of these directives establish standards and norms aimed at enhancing tourist safety, protecting natural and cultural resources, and improving the quality of tourist services. At the same time, there are various challenges in implementing and adhering to these norms in different member countries, such as disparities in legal interpretation, inadequate resources for oversight and control, and insufficient alignment between national and European levels of legislation.

The study also emphasizes the need for further action to improve the effectiveness of tourism regulation in the EU. This may include developing clearer and more uniform rules, increasing funding for oversight and control, enhancing awareness and skills of industry participants regarding compliance with EU norms, as well as supporting and promoting international cooperation to address common challenges such as preserving cultural heritage and combating climate change.

The concluding part of the article summarizes the findings and points out prospects for further research in this area. The study calls for further analysis of the impact of European integration on the development of the tourism sector in EU member countries to ensure sustainable and innovative growth in the industry.

Key words: *European Union, European integration, EU directives, administrative-legal mechanism, tourism and recreational activities.*

Постановка проблеми. Зростання туризму та рекреаційної діяльності в країнах-членах Європейського союзу створює потребу в адекватному адміністративно-правовому механізмі для ефективного регулювання цього сектору економіки [1, с. 484]. За останні десятиліття ці галузі стали ключовими складовими економічного розвитку багатьох країн-членів ЄС, проте їх динамічний розвиток вимагає постійного удосконалення законодавства та управління. У цьому контексті директиви ЄС відіграють значну роль у формуванні правового середовища для туризму та рекреації, але ефективність їх впровадження може бути різною залежно від специфіки кожної країни-члена.

Туризм та рекреаційна діяльність стали ключовими елементами економіки ЄС, забезпечуючи значний приріст ВВП та створюючи мільйони робочих місць [2, с. 231]. Проте вирішальним є не лише збільшення обсягів туристичного потоку, а й створення умов для сталого розвитку цих галузей. У цьому контексті, дослідження впливу директив ЄС на адміністративно-правовий механізм туристично-рекреаційної діяльності набуває важливості, оскільки воно дозволяє оцінити, наскільки ефективно законодавство ЄС відповідає сучасним викликам та потребам галузі. Директиви ЄС встановлюють стандарти та вимоги щодо різних аспектів туристичної та рекреаційної діяльності, таких як безпека туристів, якість послуг, збереження природних та культурних ресурсів. Вони також визначають процедури ліцензування та нагляду за підприємствами у цих сферах. Однак ефективність впровадження та дотримання цих директив може різнитися в кожній країні-члені, залежно від рівня розвитку, національних особливостей та інших чинників.

Одним з основних викликів є забезпечення взаємодії між національним та європейським рівнями регулювання, а також гармонізація правових норм у різних країнах-членах. Важливо також розробляти та впроваджувати механізми моніторингу та оцінки ефективності законодавства, щоб забезпечити його адаптацію до змінних умов ринку та потреб суспільства. Дослідження впливу директив ЄС на формування адміністративно-правового механізму туристично-рекреаційної діяльності допомагає ідентифікувати ці виклики та розробляти стратегії їх вирішення з метою забезпечення сталого розвитку та конкурентоспроможності галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження та публікації свідчать про значний вплив директив Європейського Союзу на формування адміністративно-правового механізму туристично-рекреаційної діяльності в країнах-членах. Буркальцева Д., Дилевський М., Калиновський М., Моїсєва Н., Омельченко Г., Пасєка С., Пилипенко С., Філіп'як Б. відзначають, що ЄС визнає важливість розвитку туризму як одного з основних економічних секторів, що сприяє сталому економічному зростанню та збільшенню зайнятості. У цьому контексті, Європейський Союз приймає різноманітні директиви та регулюючі акти, спрямовані на забезпечення якості туристичних послуг, захист прав споживачів та створення сприятливих умов для розвитку туризму.

Одним з ключових аспектів є стандартизація та гармонізація правового середовища у сфері туризму серед країн-членів ЄС. Белл С., Б'янкі Р., Мацола В., Прада Ф., Саркісян Г., Стефенсон М., Тодьєршко Е., Ханнам К., Фонт Х. зауважують, що директиви щодо туризму встановлюють загальні стандарти у таких сферах, як безпека та якість послуг, захист прав споживачів, регулювання договірних відносин між туристичними операторами та клієнтами. Це сприяє зменшенню бар'єрів для пересування туристів в межах Європейського Союзу та збільшенню довіри до туристичної індустрії.

Крім того, Бейдик О., Гонсалес М., Домінго А., Сантос-Лакуева Р., Чичкалюк Т., Чумакова О. наголошують, що директиви ЄС сприяють розвитку сталого туризму та збереженню природних та культурних ресурсів.

Мета статті полягає у вивченні впливу директив ЄС на формування адміністративно-правового механізму туристично-рекреаційної діяльності в країнах-членах Об'єднаної Європи.

Виклад основного матеріалу. Зростання туристичного руху у країнах Європейського Союзу ставить перед урядами нові завдання щодо регулювання та контролю цієї сфери. З метою забезпечення стабільності та високого рівня обслуговування туристів, ЄС розробляє стратегії та директиви для формування адміністративно-правового механізму. Один із ключових аспектів цього механізму є стандартизація та ліцензування туристичної інфраструктури [3, с. 84], що включає встановлення обов'язкових вимог до якості послуг, безпеки об'єктів та ресурсів, а також процедур отримання ліцензій для функціонування у цій галузі.

Європейський Союз також акцентує на заходах щодо охорони природних та культурних ресурсів, що використовуються в туристичних цілях. Це включає розробку екологічно чистих технологій та заходів збереження культурної спадщини. Паралельно з цим, адміністративно-правовий механізм спрямований на захист прав туристів, а це охоплює права на інформацію, безпеку під час подорожі, а також права на відшкодування у разі порушення їхніх інтересів [4, с. 52].

Європейські директиви також передбачають створення механізмів контролю та нагляду за дотриманням правил у сфері туризму, тобто це включає інспекції, моніторинг та санкції у випадках порушень [5, с. 61]. У цілому, адміністративно-правовий механізм, що формується в рамках ЄС, сприяє стабільному розвитку туристично-рекреаційної галузі та забезпечує високий рівень якості обслуговування для туристів, що відвідують країни Союзу.

Сьогодні, країни-члени Європейського Союзу використовують різноманітні інструменти для впровадження директив та забезпечення виконання стандартів ЄС у сфері туризму, а саме:

- країни-члени зобов'язані транспонувати положення директив ЄС у своє внутрішнє право, тобто це означає, що вони повинні приймати та впроваджувати національні закони та правила, які відповідають вимогам директив;

- країни-члени зобов'язані забезпечувати ефективний механізм моніторингу виконання стандартів ЄС у сфері туризму, що повинно включати системи звітності перед Європейською Комісією щодо заходів, які вони приймають для виконання директив, а також інформацію про результати та досягнення у цій сфері;

- країни-члени співпрацюють між собою та з Європейською Комісією для обміну найкращими практиками у сфері туризму, адже це допомагає виявити ефективні методи та стратегії, які можуть бути використані для забезпечення виконання стандартів ЄС та підвищення якості туристичних послуг;

- країни-члени проводять інформаційні кампанії та освітні заходи для своїх громадян, спрямовані на підвищення свідомості про права споживачів у сфері туризму та вимоги ЄС, що допомагає забезпечити розуміння громадянами країн своїх прав та можливості користуватися ними відповідно до стандартів ЄС [6, с. 174; 7, с. 43].

Наприклад, Резолюція про політику Співтовариств ЄС в галузі туризму, яка була підготовлена Радою Міністрів у 1984 році, стала важливим кроком у визначенні стандартів та прав споживачів у сфері туризму. Ця ініціатива мала на меті розробити юридичний механізм захисту прав споживачів, особливо при придбанні турів з заздалегідь запланованим маршрутом та комплексом послуг [8, с. 1907]. Адже, захист прав споживачів у сфері туризму є важливою справою, оскільки туристи часто стикаються з різного роду проблемами, такими як неякісні послуги, недотримання умов угоди, затримки чи скасування подорожей тощо [9, с. 1496]. Вироблення юридичного механізму дозволило забезпечити більший захист і підтримку для споживачів, які використовують туристичні послуги, і сприяло покращенню якості туристичних послуг в цілому.

На нашу думку, ініціативи, спрямовані на захист прав споживачів у різних галузях, відіграють важливу роль у забезпеченні справедливих та ефективних відносин між споживачами та підприємствами, які надають послуги. В цьому контексті резолюція Ради Міністрів ЄС з 1984 року є частиною ширшого напрямку на захист прав споживачів в Європейському Союзі.

Згодом на загальних засадах були встановлені основні пункти, впливу директив ЄС на формування адміністративно-правового механізму туристично-рекреаційної діяльності, що охоплюють наступні аспекти:

- встановлення стандартів якості та безпеки для туроператорів і туристичних агентств з метою захисту прав споживачів;
- вимоги до туроператорів і туристичних агентств щодо надання чіткої та достовірної інформації про послуги, включаючи маршрути, умови, вартість і права споживачів;
- розробка механізмів для захисту прав споживачів у випадках, коли туристичні послуги не відповідають умовам угоди або якість послуг незадовільна;
- встановлення механізмів моніторингу та контролю за дотриманням встановлених стандартів та прав споживачів у сфері туризму;
- заохочення співпраці між країнами-членами ЄС у сфері захисту прав споживачів у туризмі та обміну найкращими практиками [10, с. 337; 11, с. 1232].

Комітетом ЄС з питань захисту прав споживачів Ради Міністрів 13 червня 1990 року була прийнята Директива № 90/314/ЄЕС про продаж турів із заздалегідь запланованим маршрутом та комплексом послуг – директива містить важливі положення щодо прав споживачів у сфері туризму, зокрема стосовно інформаційної прозорості, прав на відшкодування у випадку порушення умов угоди або неналежної якості послуг, а також обов'язки туроператорів та туристичних агентств [12].

Пізніше, була прийнята Директива № 93/13/ЄЕС про несумлінні умови в договорах зі споживачами, що визначала та забороняла несумлінні умови в договорах між підприємствами та споживачами, включаючи умови угод у сфері туризму. Вона має на меті забезпечити захист споживачів від нечесних практик та недобросовісних умов угоди, що можуть бути застосовані у сфері туризму [12]. Обидві ці директиви були важливими кроками для підвищення захисту прав споживачів у сфері туризму в Європейському Союзі, а також для створення більш прозорих, справедливих і надійних умов для туристичних послуг.

Директива № 90/314/ЄЕС про продаж турів із заздалегідь запланованим маршрутом та комплексом послуг, прийнята Комітетом ЄС з питань захисту прав споживачів у 1990 році, містить низку важливих положень, що стосуються прав споживачів у сфері туризму:

- вимоги до туроператорів та туристичних агентств щодо надання чіткої та достовірної інформації про туристичні послуги, включаючи маршрути, умови, вартість, права та обов'язки споживачів;
- гарантії прав споживачів на відшкодування в разі порушення умов угоди або надання неналежних туристичних послуг;
- встановлення обов'язків для туроператорів та туристичних агентств щодо якості послуг, безпеки та дотримання умов угоди зі споживачами [12].

Директива № 93/13/ЄЕС про несумлінні умови в договорах зі споживачами, прийнята пізніше, містить положення, що забороняють несумлінні умови в договорах між підприємствами та споживачами, включаючи умови угод у сфері туризму [12], тому директива спрямовується на забезпечення захисту споживачів від нечесних практик та недобросовісних умов угоди.

Так, директива щодо організованих туристичних мандрівок, турів і комплексних турне була розроблена з метою захисту інтересів споживачів, які укладають контракти стосовно організованих туристичних мандрівок у межах Європейського Союзу й спрямована на забезпечення вищого рівня захисту прав споживачів у сфері туризму, коли вони користуються послугами організованих турів та мандрівок. Оскільки такі тури часто включають багато послуг і можуть бути складними за своєю природою, це може створювати потенційні ризики

для споживачів. Директива щодо організованих туристичних мандрівок, турів і комплексних турне містить положення щодо безпеки та захисту прав споживачів у випадку неплатоспроможності туроператора, а саме:

- оператори турів зобов'язані здійснювати певні заходи безпеки для захисту туристів, що включає забезпечення достатньої страхової застави, виконання вимог щодо якості та безпеки послуг, а також надання інформації туристам про можливі ризики;
- положення про обов'язок туроператора повернути сплачені кошти у разі неналежного виконання або непередбачуваної ситуації, яка призводить до скасування туру;
- в разі неплатоспроможності туроператора, директива передбачає процедури для повернення споживачів до їхньої країни походження або для забезпечення їхньої безпеки та комфорту в іншому способі [12].

Варто зауважити, що Директива щодо електронної комерції в Європейському Союзі є важливим правовим актом, спрямованим на регулювання електронної торгівлі та захист прав споживачів у цьому контексті [12] – директива містить положення, які забезпечують безпеку та права споживачів, включаючи недобросовісні умови у споживчих контрактах, оманливу рекламу, заходи забезпечення безпеки та повернення коштів у разі неналежного виконання угод, а також вимоги до позначення цін та захисту персональних даних. Ці заходи призначені для забезпечення довіри споживачів до електронної комерції, сприяючи розвитку цього сектору та створюючи сприятливе середовище для онлайн-торгівлі в ЄС. Так, директива щодо електронної комерції підтверджує заходи, спрямовані на захист прав споживачів, які містяться в інших директивах Європейського Союзу, а саме:

- директива щодо електронної комерції може включати положення, що стосуються заборони недобросовісних умов у споживчих контрактах, щоб забезпечити захист споживачів у віртуальному середовищі;
- містить вимоги щодо заборони оманливої та порівняльної реклами в онлайн-середовищі з метою захисту прав споживачів від маніпуляцій та недостовірної інформації;
- директива щодо електронної комерції підтверджує заходи, спрямовані на захист прав споживачів у цій сфері, включаючи вимоги щодо інформаційної прозорості та права на відшкодування у випадку неналежного виконання угоди;
- містить положення, що стосуються позначення цін на товари та послуги в онлайн-середовищі, щоб забезпечити чіткість та доступність інформації для споживачів;
- встановлює стандарти та вимоги щодо діяльності підприємств в Інтернеті, зокрема стосовно забезпечення безпеки та конфіденційності даних споживачів [12].

Так, в ряді директив, що регулюють права споживачів у Європейському Союзі, закладена формула «мінімального стандарту», яка дозволяє країнам-членам встановлювати жорсткіші правила для досягнення більш високого рівня захисту споживачів. Наприклад, формула відома у директивах про продаж турів, недобросовісні умови в договорах, міжнародний timesharing, договори укладені поза звичайними місцями ведення торгівлі, а також про недоброякісну рекламу – означає, що країни-члени можуть приймати та застосовувати більш жорсткі законодавчі акти та положення, ніж ті, що містяться у відповідних директивах ЄС, якщо це дозволяє підвищити рівень захисту прав споживачів у відповідних країнах [13, с. 71]. Такий підхід дозволяє враховувати особливості та потреби кожної країни, а також сприяє підвищенню загального рівня захисту споживачів у ЄС.

Імплементация директив ЄС в національне законодавство держав-членів є складним процесом, оскільки гармонізація національних законів не означає повну уніфікацію, тобто держави-члени можуть мати свої власні варіанти відтворення вимог директив у внутрішньому законодавстві, з урахуванням особливостей свого правового порядку та національних інтересів. Для успішного функціонування туристичної політики ЄС необхідна взаємодія між різними політичними та секторальними галузями. Відділ туризму Генерального управління з питань підприємництва Європейської Комісії відіграє ключову роль у розробці та реалізації туристичної політики ЄС. Він співпрацює з іншими відділами та управліннями ЄС, щоб забезпечити взаємодію та координацію дій з іншими секторами, такими як торгівля,

транспорт, культура, забезпечення соціальних послуг [13, с. 95], що підкреслює важливість взаємодії і координації між різними галузями та органами влади для ефективної реалізації туристичної політики ЄС. На нашу думку, співпраця між різними структурами Європейської Комісії та іншими зацікавленими сторонами допомагає забезпечити консистентність та координацію дій у всіх аспектах туристичної діяльності, сприяючи забезпеченню стабільності та зростання сектору туризму в ЄС.

Тому узгодження між країнами-членами Європейського Союзу в сфері туризму відіграють ключову роль у створенні сприятливого середовища для розвитку туристичної галузі. Цей процес не лише сприяє зближенню правових систем країн, а й стимулює обмін досвідом та найкращими практиками.

Насамперед, така співпраця між країнами-членами сприяє гармонізації правових норм у сфері туризму, тобто це дозволяє уникнути розбіжностей у вимогах та процедурах, спрощує участь у міжнародних проєктах та стимулює інвестиції у туризм. Важливим також є обмін досвідом та найкращими практиками у сфері туризму, адже це дозволяє виявити ефективні стратегії та методи розвитку туризму, а також допомагає підвищенню якості послуг та конкурентоспроможності галузі [14, с. 1618].

На нашу думку, співпраця між країнами-членами сприяє збільшенню інвестицій у туризм та розвитку туристичної інфраструктури, тобто це спільні проєкти з розвитку туристичних об'єктів, інфраструктури та послуг й це сприяє залученню туристів та підвищенню доходів від туризму. Також варто зауважити про спільні заходи та координацію між країнами-членами, що допомагає забезпеченню стабільності та безпеки в туристичному секторі, тобто це спільні заходи з протидії тероризму, забезпечення безпеки та охорони здоров'я туристів.

Висновки. Вплив директив Європейського Союзу на адміністративно-правовий механізм туристично-рекреаційної діяльності в країнах-членах ЄС є фундаментальним для стабільного та прогресивного розвитку сектору туризму в регіоні. Насамперед, ці директиви встановлюють загальні стандарти та принципи, які сприяють забезпеченню якості послуг, захисту прав споживачів та загальної безпеки туристів. Такий підхід допомагає підвищенню довіри до туристичної індустрії та зростанню інтересу до подорожей в межах Європейського Союзу.

Директиви ЄС стимулюють розвиток інфраструктури та туристичної галузі в країнах-членах, сприяючи залученню інвестицій у покращення мережі готелів, розвиток туристичних атракцій та інших туристичних об'єктів, тобто це не лише збільшує привабливість країн для туристів, але й створює нові робочі місця та сприяє економічному зростанню. Крім того, директиви сприяють впровадженню єдиної системи ліцензування та сертифікації туристичних підприємств і послуг, що спрощує процеси регулювання та нагляду в секторі туризму й це допомагає забезпеченню високого рівня якості послуг і створює сприятливі умови для розвитку підприємництва в цій галузі.

Зокрема, директиви ЄС слугують створенню спільних механізмів співробітництва між країнами-членами в сфері туризму, що включає обмін досвідом, спільні маркетингові кампанії та розробку спільних стратегій просування туристичних продуктів. Такий підхід дозволяє максимально використовувати потенціал кожної країни та спільно просувати туристичні продукти на світовому ринку. Завдяки врахуванню екологічних аспектів у директивах ЄС, країни-члени зобов'язані дотримуватися норм та стандартів щодо екологічно відповідального туризму. Це важливо для збереження природних та культурних ресурсів та забезпечення сталого розвитку туристичної галузі.

Відповідно до проведеного дослідження, було встановлено, що для покращення ефективності регулювання туризму та рекреації в Європейському Союзі необхідно прийняти додаткові заходи, що враховуватимуть складні виклики та можливості цієї галузі, а саме: однією з основних проблем є різноманітність правових рамок та відсутність єдиних стандартів між країнами-членами. Розробка більш чітких та уніфікованих правил є кроком у напрямку створення сприятливого середовища для туризму в ЄС, що сприятиме

зменшенню адміністративних перешкод та підвищить якість послуг; ефективний нагляд та контроль є важливими складовими успішного регулювання туристичної галузі. Збільшення фінансування для органів нагляду та контролю допоможе підвищити ефективність контрольних заходів і забезпечити дотримання стандартів ЄС.

Такі заходи покликані забезпечити сталість та стабільність розвитку туристичної галузі в Європейському Союзі, а також врахувати сучасні виклики, такі як збереження культурної спадщини та боротьба зі змінами клімату. Для досягнення цих цілей також важлива міжнародна співпраця та координація з іншими країнами та міжнародними організаціями.

У підсумку, директиви Європейського Союзу відіграють ключову роль у формуванні адміністративно-правового механізму туристично-рекреаційної діяльності в країнах-членах ЄС, сприяючи сталому розвитку та підвищенню конкурентоспроможності європейського туризму.

Список використаних джерел:

1. Prada F. The Regulation of State-Owned Maritime Property Concessions for Tourism and Recreational Purposes: The Continuing Conflict Between Italian and European Law. *European Public Law*. 2022. № 28(4). P. 467-486.
2. Omelchenko H., Pilipenko S., Moisyeyeva N. Tourism as an innovational project of modern globalization. Innovative tools for socio-economic systems' development: monograph. Katowice: Katowice School of Technology. 2019. № 25. P. 229-234.
3. Саркісян Г. О. Деякі аспекти регулювання туристичної галузі регіону. *Бізнес-інформ*. 2020. № 8. С. 83-87.
4. Тодьєрішко Е. В. Вітчизняний та закордонний досвід управління туристичним підприємством на основі моделі просторової маршрутизації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 20. С. 52-57.
5. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія. К.: ВПЦ Київський університет. 2013. 395 с.
6. Мацола В. І. Рекреаційно-туристичний комплекс України: монографія. ІРД НАН України. Львів, 2017. 259 с.
7. Chychkalyuk T. The Use of Natural and Recreational Areas for Tourism Development: European Experience. *Public policy and economic development*. 2015. № 3. P. 36-47.
8. Burkaltseva D., Tsohla S., Yanovskaya A., Olga G. U. K., Zharova A., Polskaya S. Analysis of the Functioning of the Tourist and Recreational Industry in Conditions of Restrictions. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2020. № 3. P. 1902-1914.
9. Pasięka S. R., Kolokolchukova I. V., Morozova O. H., Krushynska A. V., Krasnodied T. L., Popova T. V. The potential of tourist and recreational clusters in European space. *Geo Journal of Tourism and Geosites*. 2021. № 39. P. 1488-1500.
10. Filipiak B., Dylewski M., Kalinowski M. Economic development trends in the EU tourism industry. Towards the digitalization process and sustainability. *Quality & Quantity*. 2023. № 57. Suppl 3. P. 321-346.
11. Santos-Lacueva R., González M., Domingo A. The integration of sustainable tourism policies in European cities. *PASOS. Revista de Turismo y Patrimonio Cultural*. 2022. Vol. 20. № 5. P. 1229-1242.
12. European tourism legislation. European Commission. 2024. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/tourism/eu-funding-and-businesses/business-portal/understanding-legislation/european-tourism-legislation_en
13. Migdal N. *Hotel Law: Transactions, Management and Franchising*. Routledge. 2015. 192 p.
14. Font X., Torres-Delgado A., Crabolu G., Palomo Martinez J., Kanténbacher J., Miller G. The impact of sustainable tourism indicators on destination competitiveness: The European Tourism Indicator System. *Journal of Sustainable Tourism*. 2023. № 31(7). P. 1608-1630.

